

I Polsko-Niemieckie Seminarium Naukowe „Uniwersytety ludowe – pomiędzy teorią a praktyką”, Uniwersytet Szczeciński, 6–7.10 2017 r.

Edukacja człowieka dorosłego stoi wobec wyzwań, jakie stawia przed nią stale zmieniająca się rzeczywistość społeczna. Ilość, jakość i tempo zmian jest tak duże, że w niektórych obszarach życia ludzkiego trudno za nimi nadążyć. Aby sytuacja taka nie miała miejsca w dziedzinie edukacji człowieka dorosłego, andragodzy postawili sobie pytanie o to, jakiej edukacji dorosłych wymaga ponowoczesny świat. Mieczysław Malewski – twierdzi, że „nie może to być edukacja instytucjonalna, transmitująca wiedzę instrumentalno-techniczną intencją skolonizowania życia ludzi i zamknięcia go w sztywnych oraz nienaruszalnych przepisach ról społecznych ustanowionych w przeszłości” (Malewski, 2010, s. 71). Naprzeciw takim założeniom (oczekiwaniom) wychodzą za swoją ofertą edukacyjną założyciele i działacze polskich uniwersytetów ludowych. Placówki te stanowią nietypową formę edukacji człowieka dorosłego i – w opinii Autorki tekstu – niezwykle cenną w szybko zmieniającej się rzeczywistości społecznej. Owa wyjątkowość tych placówek przejawia się między innymi w tym, że jedną z metod pracy jest wychowanie internatowe. Oznacza to, że słuchacze podczas kursów zamieszkują wspólnie w internacie, tworząc tym samym wspólnotę uczących się.

W związku z powyższym środowisko polskich uniwersytetów poddaje dyskusji znaczenie tych placówek dla edukacji człowieka dorosłego. Jedną z ostatnich inicjatyw było zorganizowanie I Polsko-Niemieckiego Seminarium Naukowego pt. „Uniwersytety ludowe – pomiędzy teorią a praktyką”, którego organizatorem była Katedra Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Zachodniopomorski Uniwersytet Ludowy. Celem konferencji było przedstawienie szans i zagrożeń rozwoju uniwersytetów ludowych w Polsce. W związku z tym, że w Departamencie Spraw Obywatelskich przy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów powołano zespół ekspercki do spraw uniwersytetów ludowych, który zajmuje się pracami nad uregulowaniem funkcjonowania i finansowania polskich uniwersytetów ludowych, w coraz szerszym gronie są poruszane kwestie związane z tymi placówkami. Zaczęto to również zauważać w środowisku akademickim i w związku z tym uczelnie wyższe angażują się w debatę naukową na tym gruncie.

Seminarium odbyło się w dniach 6–7 października 2017 roku na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego. Warto podkreślić, iż stanowiło ono kontynuację spotkań naukowych zainicjowanych przez Ka-

szubski Uniwersytet Ludowy oraz Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne ZIARNO i Ekologiczny Uniwersytet Ludowy.

O oryginalności tego wydarzenia naukowego świadczy fakt, że łączyło ono zarówno przedstawicieli nauki, jak i praktyków, którzy na co dzień prowadzą uniwersytety ludowe (bądź w nich pracują). Konferencja została objęta patronatem honorowym prof. dr hab. Piotra Gliškiego – Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz patronatem naukowym Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego, które osobiście reprezentowała Pani Prezes Towarzystwa, dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec, prof. UMK. Komitetowi naukowemu przewodniczyła prof. dr hab. Barbara Kromolicka, Kierownik Katedry Pedagogiki Społecznej Uniwersytetu Szczecińskiego, a oficjalnego otwarcia Seminarium dokonał Prodzikan do spraw Organizacji i Rozwoju Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego dr Hubert Kupiec.

W konferencji udział wzięli przedstawiciele uczelni wyższych (m.in. Akademii Pomorskiej w Słupsku, Szkoły Wyższej Zrównoważonego Rozwoju w Eberswalde, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i gospodarze z Uniwersytetu Szczecińskiego) oraz reprezentanci uniwersytetów ludowych (m.in. Ekologicznego Uniwersytetu Ludowego, Heimvolkshochschule Lubmin, Heimvolkshochschule Seddiner See, Kaszubskiego Uniwersytetu Ludowego, Nadbużańskiego Uniwersytetu Ludowego, Uniwersytetu Ludowego w Adamowie, Uniwersytetu Ludowego w Radawnicy, Volkshochschule we Frankfurcie nad Odrą czy nowo powstałego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Ludowego). Aby zaakcentować część praktyczną tej debaty naukowej, do wzięcia udziału w seminarium zostali zaproszeni rzecznicy instytucji działających na rzecz rozwoju edukacji człowieka dorosłego w Polsce. Głos zabrali między innymi: Alina Respondek z Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji omawiając ofertę dla sektora edukacji dorosłych Programu Erasmus+; Beata Jurkowicz z Elektronicznej Platformy na rzecz Ucznienia się Dorosłych w Europie (EPALE) i Karolina Knochenmuß ze Stowarzyszenia Współpracy Polsko-Niemieckiej. Tematyka dwudziestu jeden wygłoszonych referatów została podzielona na pięć sesji tematycznych, którym przewodniczyli moderatorzy w osobach: prof. dr hab. Barbary Kromolickiej (Sesja I – *Rozwój uniwersytetów ludowych*), dr hab. Beaty Bugajskiej (Sesja II – *Uniwersytety ludowe w perspektywie edukacji dorosłych*), dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec, prof. UMK (Sesja III – *Uniwersytety ludowe w zmieniającej się rzeczywistości społecznej*), dr Tomasza Maliszewskiego (Sesja IV – *Uniwersytety ludowe-dobre praktyki*) oraz dr Aleksandry Sander (Sesja V – *Uniwersytety ludowe w poszukiwaniu rozwiązań*). W ostatniej części drugiego dnia seminarium odby-

ło się spotkanie Ogólnopolskiej Sieci Uniwersytetów Ludowych, podczas którego przedstawiciele uniwersytetów ludowych sformułowali dyrektywy przyszłych działań w obszarze prac nad materiałem do Rządowego Programu Wsparcia Rozwoju Uniwersytetów Ludowych oraz planowanego wspólnego projektu związanego z rozwojem Ogólnopolskiej Sieci Uniwersytetów Ludowych do Programu Erasmus+.

Z uwagi na osobliwy charakter oraz niekonwencjonalną formułę I Polsko-Niemieckiego Seminarium Naukowego, które było nie tylko klasyczną konferencją, ale także platformą wymiany doświadczeń oraz dobrych praktyk z zakresu funkcjonowania uniwersytetów ludowych w Polsce oraz w Niemczech, konferencję tą można określić mianem kolejnego „szczebla” do „odrodzenia się” idei uniwersytetów ludowych w Polsce. Natomiast fakt, iż w seminarium czynnie uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego świadczyć może o randze tych placówek dla świata polskiej polityki. Głos w debacie zabrał Dyrektor Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego Wojciech Kaczmarczyk, który w swoim wystąpieniu przedstawił propozycje rozwiązań i możliwości wsparcia uniwersytetów ludowych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego od 2018 roku.

Resumując należy zaznaczyć, że powyższe seminarium naukowe stało się ważnym wydarzeniem dla środowiska polskich uniwersytetów ludowych, a dzięki deklaracjom i zapewnieniom przedstawicieli Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego można przypuszczać, iż nadszedł taki moment w historii polskiej edukacji dorosłych, gdy można mówić (i pisać!) o renesansie uniwersytetów ludowych na gruncie polskim.

Angelika Felska

Konferencja EPAL: II Forum Edukacji Dorosłych, Warszawa, 21.11.2017 r.

Myślenie projektowe, umiejętność łatwego adaptowania się do zmian, zdolność efektywnego komunikowania się – to tylko niektóre z kompetencji przyszłości, jakie wskazali członkowie panelu dyskusyjnego, który zainaugurował II Forum Edukacji Dorosłych 21 listopada 2017 r. w Warszawie. W dyskusji wzięli udział: dr Paweł Poszytek – Dyrektor Generalny Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, Stanisław Drzażdżewski – Radca Generalny